

Asia: VN/3785/2024

Lausuntopyyntö: hallituksen esitysluonnos eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Invalidiliitto kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi.

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 24 000 henkilöjäsentä ja 141 jäsenyhdistystä.

Henkilöjunaliikenteen ja siihen kytkeytyvän kilpailumahdollisuuden näkökulmista Invalidiliitto pitää erittäin merkityksellisenä huomioida fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuutta käyttää henkilöjunaliikennettä. Vuoden 2025 alussa voimaan tulleen vammaispalvelulain lähtökohtana on, että vammaisen henkilön liikkuminen turvattaisiin ensisijaisesti esteettömän ja toimivan julkisen liikenteen avulla.

Invalidiliitto pitää tärkeänä julkista henkilöliikennettä kehitettäessä ja kilpailuttaessa, että kokonaisuudessa korostuvat erityisesti esteetön kalusto, saavutettava ja ajantasainen esteettömyystieto sekä toimivat lipunostojärjestelmät. Lisäksi nostamme esiin avustajapalveluiden merkityksen vammaisten ihmisten itsenäisen matkustamisen tukena.

Hankintamenettelyn osalta korostamme, että tilanteessa, jossa rautatieliikenne avattaisiin kilpailulle, tulee varmistaa, että jokainen alan toimija ymmärtää ne vastuut ja velvoitteet, jotka liittyvät vammaisten matkustajien esteettömään, yhdenvertaiseen ja turvalliseen liikkumiseen. Tämän vaateen tulee koskea myös suora hankintamenettelyä.

Alueellinen junaliikenne on osa seudullista liikennejärjestelmää. On tärkeä nähdä yhteys junaliikenteen ja muiden henkilöliikenteen palvelujen kesken. Invalidiliitto muistuttaa, että

liityntäpysäköinnin järjestämisessä on varmistettava niiden yhteydessä riittävä määrä esteettömiä pysäköintipaikkoja.

Lopuksi muistutamme rautatiematkustajien oikeuksien ohella myös YK:n vammaisyleissopimuksen velvoittavuudesta vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden toteuttamiseen.

Artikla 4 Yleiset velvoitteet, kohta 3: ”Laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.”

Artikla 9 Esteettömyys ja saavutettavuus: ”Jotta vammaiset henkilöt voisivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla, sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja viestintään, muun muassa tieto- ja viestintäteknologiaan ja -järjestelmiin, sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki- että maaseutualueilla. Näitä toimia, joihin sisältyy saavutettavuuden esteiden tunnistaminen ja poistaminen, sovelletaan muun muassa:

a) rakennuksiin, teihin, kuljetukseen sekä muihin sisä- ja ulkotiloihin, koulut, asunnot, terveydenhuoltoyksiköt ja työpaikat mukaan lukien;

b) tiedottamiseen, viestintään ja muihin palveluihin, sähköiset palvelut ja pelastuspalvelut mukaan lukien,”

Artikla 20 Henkilökohtainen liikkuminen: ”Sopimuspuolet toteuttavat tehokkaat toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille mahdollisimman itsenäisen henkilökohtaisen liikkumisen, muun muassa: a) helpottamalla vammaisten henkilöiden henkilökohtaista liikkumista, sillä tavalla kuin ja silloin kun he haluavat sekä kohtuulliseen hintaan;”

Saksanen Riitta
Invalidiliitto ry